

STEFAN CIOŁEK

ur. 1941; Przytoczno

Miejsce i czas wydarzeń	Przytoczno, PRL
Słowa kluczowe	projekt Etnografia Lubelszczyzny, kultura ludowa, Przytoczno, wędrowni dziadowie, dziad, magia

Zemsta wędrownego dziada

W tych włóczęgach to różni byli. Cwaniaków było dużo, nierobów, ale było takich którzy umieli już, coś mieli wspólnego z diabłem czy jakże umieli manipulować. I zwykle na wsiach było ciasno, na ławach szły dzieci własne spali więc, słomy to zwykle tak na noc przychodził [dziad] którego sołtys przyprowadzał żeby przemocować. No i tam takich dwóch czy trzech spało. Słoma rozpostarta była na tym [...] na podłodze, bo to często gliniana podłoga była. No i rano prawda poszli sobie i wrócił jeden, do gospodyni żeby oddała pieniądze, srebrniki się nazywały kiedyś pieniądze. Że wypadł mu - „Oddać, bo ja tu więcej nie przyjdę po tego, bo będziecie cierpieć, a i tak zabiorę te pieniądze”. Zaparta się, bieda była, pieniądze znalazła jak sprzątała te słomę, nie chciała oddać. Nosiła z sobą, nawet fartuch zaszyła czy coś, także pilnowała. Długo nie wytrzymało, na ławę rano śniadanie postawili a miska za piec pofrunęła. [...] Ukrywali to co wiedzieli. No następne jedzenie następny dzień to samo. Miska gliniana poszła za piec. Księżdz zawołali. Księdz przyszedł zaczął, zaczął święcić ten cały dom wyświęcać, od tego złego wypędzać. To dostał głowu kapusty ze strychu w głowę, no i powiedział tak: „Jak żeście sobie zawinili to cierpcie, to cierpcie. No zaraz się rozeszło po [...] całej wsi, zaczęli się ludzie oglądać jak to sama miska idzie za piec. [...] No i tak długo trwało, ona te pieniądze pilnowała i poszła, zawsze je z sobą miała. I poszła do żniwa bo gorąco było i wzięła pod kupkę fartuch schowała z tymi pieniędzmi i zginęły pieniądze i odwróciła się ta bida z tym, z tym jedzeniem. ucieknie...

Data i miejsce nagrania	2012-03-29, Przytoczno
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Transkrypcja	Justyna Lasota
Redakcja	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"